

L'Advent hispano-mossàrab

Dij, 5/12/2019 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

Amb la solemnitat de Jesucrist, rei de tot el món –i les fèries que la segueixen– es clou l'any litúrgic en el nostre ritu romà, enguany el diumenge 24 de novembre. Amb les I Vespres del diumenge següent –1 de desembre–, comença l'any litúrgic 2019-2020 amb la celebració del I Diumenge d'Advent. Propers territorialment al ritu romà trobem vigents altres dos ritus que hi conviuen: l'hispano-mossàrab (diòcesis espanyoles) i l'ambrosià (arxidiòcesi de Milà i diòcesis de Lugano, Bergamo i Novara). Ambdós tenen un Advent de sis setmanes, a diferència de les quatre setmanes romanes. Ens centrem, però, en el propi de casa nostra.

El venerable ritu hispano-mossàrab fou renovat per manament del Concili Vaticà II (cf. Sacrosanctum Concilium 4) publicant-se, com a fruit d'aquesta renovació o reforma, el Missale hispano-mozarabicum (MHM) i el Liber Commicus entre els anys 1991 i 1995. Aquests són els llibres normatius i vigents en llengua llatina i estan publicats en dos volums cada llibre (* i **); un per al propi del temps i l'altre per al santoral.

En aquesta família litúrgica l'Advent comença amb les I Vespres del I Diumenge que enguany s'escau el 17 de novembre. Pel que fa a la data d'inici de l'Advent, la litúrgia romana està marcada pel càlcul de quatre setmanes prèvies a la solemnitat natalícia, el diumenge més proper a la festivitat de St. Andreu (30 de novembre); en canvi, en l'hispano-mossàrab aquest càlcul es fa amb les sis setmanes prèvies al Nadal prenent com a data de referència el diumenge més proper a la festa de St. Iscle (Acisclo) celebrada el 17 de novembre (sempre s'escau entre els dies 13 i 19. Cf. Prænotanda MHM, 9). Així, aquest any és el mateix dia de la solemnitat del màrtir hispànic quan comença aquest temps de gràcia que ens prepara per a la commemoració de la vinguda en la carn del Fill de Déu.

En els llibres postconciliars d'aquesta litúrgia trobem moltes de les pregàries i lectures amb un doble formulari: *annus primus* i *annus secundus*. Es deu a que els nous textos són hereus de les anomenades «tradició A» i «tradició B»; una recull els textos del nord peninsular i l'altra els del sud. Les fonts antigues –copiades en els s. VII-VIII, tot i que són més antigues– es troben, respectivament, en el Missale Gothicum i diversos manuscrits com l'oracional visigòtic o l'antifonari de Lleó, editats críticament i publicats en la primera meitat del s. XX.

Cada diumenge porta el títol *In primo (secundo...) Dominico de Adventu Domini* i conté les antífoes *Prælegendum* i *Sacrificium*, les pregàries *oratio post Gloriam*, *oratio admonitionis*, *alia*, *post nomina*, *ad pacem*, *illatio*, *post sanctus*, *post pridie*, *ad orationem dominicam*, *benedictio* i *completuria*. Pel que fa a les lectures bíbliques: *prophetia*, *psallendum*, *apostolus*, *evangelium* i *laudes* (cant al·leluiàtic després de l'evangeli i l'homilia).

L'estructura de l'Advent hispano-mossàrab segueix una lògica semblant a la romana amb la diferència que pot desenvolupar-la durant sis setmanes. Trobem en totes les celebracions la doble dimensió adventícia: mirada al passat (encarnació o primera vinguda), i alhora al futur (*parusia* o segona vinguda).

Aquesta teologia es revela en les pregàries, antífoes i lectures que trobem en els

llibres vigents. La oratio admonitionis del diumenge IV, per exemple, afirma que «joiosament ens convé recordar en tot temps la vinguda del nostre Senyor i Redemptor», però més encara quan s'acosta la festivitat del seu naixement. I és que, el goig de la salvació ha d'ésser constant en el cristià tot i que en certs moments de l'any litúrgic s'intensifiqui la celebració d'un determinat misteri o aspecte del misteri de la nostra salvació -mysteria vitæ Christi-.

La illatio del mateix diumenge IV recorda que l'anunci del naixement de Jesucrist, anunciat pels profetes i molt esperat en el temps, va causar molt més goig al món quan arribà la plenitud dels temps. Aquest és el sentit de l'Advent en l'Antic Testament guiat per l'esperança del Salvador i la instauració dels temps messiànics; doncs l'esperança acomplerta suposa una joia sense límits que també és fruit de la redempció operada pel Fill de Déu encarnat.

Les lectures bíbliques dels diumenges adventicis fan referència als dos aspectes citats de record del naixement i espera del retorn del Salvador. Deixant de banda els salms, ambdós cicles recullen les lectures profètica, apostòlica i evangèlica, normalment molt més perllongades que en la nostra litúrgia romana. Aquestes lectures estan preses de la versió bíblica llatina Neovulgata. En la prophetia, el llibre bíblic més present durant tot aquest temps és Isaïes; a l'Apostolus es llegeixen diversos fragments escatològics o de referència a l'encarnació en les cartes paulines (Romans, 1 Corintis, Filipencs, Colossencs i 1-2 Tessalonicencs). Finalment, pel que fa a l'evangeli, es llegeixen perícopes diverses dels sinòptics amb un denominador comú: Jesús fa contínues referències escatològiques (Lc 17,20-24; Mc 12,38-13,33) o bé recorda als profetes fins a Joan Baptista (Lc 3,1-18) que anunciaven la vinguda del Messies: Mc 1,1-8; Mt 21,1-9 (entrada de Jesús a Jerusalem amb la citació de Zc 9,9).

Veient la nostra realitat social a la llum d'aquests textos, podríem dir que l'inici social i comercial del Nadal -cada cop més prematur- té arrels en l'antiquíssima tradició litúrgica occidental no romana: sis setmanes abans del Nadal, l'Església convida al món a preparar-se per al record i actualització (anamnesi) de l'encarnació del Fill de Déu, i per a l'espera atenta i joiosa de la seva segona vinguda a la fi dels temps (parusia).

Acabem amb aquesta dimensió fortament escatològica que trobem en l'antífona d'ofertori (sacrificium) del diumenge VI (annus primus), pocs dies abans de la solemnitat natalícia:

Prope est dies Domini; quia præparavit Dominus sacrificium, sanctificavit vocatos suos, alleluia.

Eduard Pire Mayol